

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань економічного розвитку

15 лютого 2021 року

Веде засідання голова Комітету НАТАЛУХА Д.А.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, у нас є кворум. Відповідно я оголошую засідання комітету відкритим. Дякую всім членам, які знайшли час і можливість доєднатися.

Давайте я поясню причину такої терміновості і причину того, чому ми, власне, зібралися. У нас були виступи на останньому тижні вельмишановного пана віце-прем'єра Олега Семеновича Уруського з приводу того, цитую: "Відбувається саботаж будь-яких рішень зі сторони Державного космічного агентства щодо запуску супутника "Січ-2-1".

Я просто нагадаю шановним членам комітету наступну інформацію. Ми з вами разом 12 березня 2020 року, тобто ще до створення Мінстратегпрому і до введення посади віце-прем'єр-міністра з питань стратегічної промисловості, були на виїзному засіданні в Дніпрі, де відвідували так само і КБ "Південне", і "Південмаш", і інші підприємства космічної галузі, і не тільки комічної галузі.

Але за результатами виїзного засідання комітету, на якому були (просто для, скажімо так, освіження інформації) присутні: і покійний Олександр Вікторович Дегтярьов, і Михайло Анатолійович Бондар, і Камишов, Кужман,, Веденєєв, Потьомкін, Решетілов, Савинська, Войт, Нікон і пан Попов з корпорації FED, і вельмишановний пан Кінах, і Зімін, і Присяжний, і всі інші товариші, і наші колеги з різних галузей, компаній, підприємств. Нами було схвалено рішення, рішення виїзного засідання комітету. І пунктом 8.1 і 8.2 цього рішення ми прийняли наступну резолюцію.

Пункту 8.1 звучить наступним чином: "Проаналізувати і надати на розгляд Комітету з питань економічного розвитку та іншим зацікавленим

комітетам Верховної Ради України і ЦОВВ довідку про доцільність створення українського угруповання супутників з апаратів, виготовлених на ДП КБ "Південне" та інших українських підприємствах космічної галузі, в тому числі визначити потребу у фінансуванні створення такого угруповання, модель управління, споживачів даних, можливість комерційного використання даних, що не становлять державну таємницю".

А пункт 8.2 звучав наступним чином: "Рекомендувати Мінекономіки (тоді ще Мінекономіки опікувалося космосом) спільно з Державним космічним агентством ініціювати виділення фінансування на запуск супутника, розробленого ДП "КБ "Південне", "Січ-2-1" на умовах співфінансування з Дніпропетровською ОДА у 2020 році".

Тобто 12 березня минулого року саме за ініціативою нашого комітету фактично цей проект був ініційований. І тоді на radoщах тоді ще голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації пан Бондаренко публічно заявив у пресі, я вам нагадаю, про це теж навіть є відповідні повідомлення в ЗМІ, що Дніпропетровська ОДА готова виділити з обласного бюджету 1 мільйон доларів на співфінансування запуску українського супутника, виробленого в КБ "Південне" в Дніпрі.

Відповідно маючи таку історію питання і, скажімо так, таку історію проблематики, мені здається, що неправильно було би нашому комітету, який, як мені здається, має бути опікуном цього проекту, враховуючи на те, що він його ініціював, не реагувати відповідним чином на такі прикрі заяви і намагатися все-таки втрутитися в ту ситуацію, яка відбувається, з'ясувати, чи є місце факти, озвучені паном віце-прем'єром. І якщо ці факти є саботажу зі сторони космічного агентства, звісно, зреагувати на них і прийняти відповідні заходи. Тому що, ще раз, моє особисте відчуття персональне, що це в тому числі і в першу чергу, скажімо так, продукт нашої з вами діяльності, і тому певна доля відповідальності за нього на нас, безумовно, є.

Саме це і послугувало причиною сьогоднішнього зібрання комітету і передусім, в тому числі, тому що зараз про цей супутник заговорили уже на

найвищому рівні. Тобто це не просто наші з вами дискусії з провідними підприємствами і фахівцями галузі, це не наші з вами дискусії з представниками Мінстратегпрому, це вже публічні заяви шановного пана Президента. Тому не реагувати на подібні заяви профільного віце-прем'єра, на мою думку, оперативно ми не можемо.

Відповідно я запропонував приєднатися сьогодні до засідання і голові Державного космічного агентства, виконуючому обов'язки, це Михайло Олександрович Лев. Він тут з нами сьогодні. Дякую, Михайло Олександрович. І запросили ми, звісно, Олега Семеновича Уруського. На превеликий жаль, він не зміг знайти можливість бути присутнім персонально, тому з нами присутній на зв'язку Коваленко Тарас Васильович, це його профільний заступник Міністерства, який курує космічну діяльність і напрямок теми космосу.

Відповідно я би тоді, з вашого дозволу, шановні колеги, попросив би, напевно, пояснити у пана Тараса Васильовича що саме малося на увазі, в чому він бачить саботаж зі сторони космічного агентства, і чи можемо ми якимось чином цьому завадити, посприяти або виправити?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарас Васильович, будь ласка, вам слово.

КОВАЛЕНКО Т.В. Дякую, Дмитро Андрійович. Дякую, шановні народні депутати, за ту увагу, яку ви приділяєте космічній програмі, яка в майбутньому, маю надію, буде прийнята, і запуску супутника "Січ-2", який зараз називається "Січ-2-30".

На сьогоднішній час тривають технічні перемовини між КБ "Південне" та постачальником пускових послуг. Я не буду називати хто, куди і як, у нас все-таки це відеоконференція і зв'язок у нас не зовсім закритий, але я зазначу. Що для завершення створення і узгодження всіх питань по "Січ-2-

30" необхідно провести ці випробування: електрорадіотехнічне випробування, магнітне вимірювання, корегування документації і таке інше.

Перемовини знаходяться на стадії обговорення технічних умов запуску космічного апарату "Січ-2-1", в тому числі проведення механічних, електричних операцій космічного апарату з ракетою-носієм, оцінка впливу ракета-носія на космічний апарат в польоті і необхідний обсяг кваліфікаційних випробувань космічного апарату. Це дуже важливі технічні моменти, без яких далі рухатись буде неможливо. Тому цей комплекс технічних заходів нам необхідно провести.

Для забезпечення укладення контракту на пускові послуги, а також завершення створення космічного апарату наземного сегмента необхідно забезпечити обсяг відповідного фінансування. А враховуючи те, що терміни підписання контракту на пускові послуги спливає 20.02.2021, а надсилання в певному розмірі має бути здійснено до 1 березня 2021 року, необхідно терміново визнати джерело фінансування робіт згідно проекту.

Нами був розроблений і поданий на узгодження проект Постанови Кабінету Міністрів України про деякі питання створення космічної системи "Січ-2-30", прийняття якої дозволить використати залишок коштів з проекту "Циклон-4".

Проводиться всебічна робота з цього приводу. На минулому тижні було надано такий проект постанови, відповідно розіслано в Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерство фінансів та Міністерство цифрової трансформації. Дата видачі документа 08.02.2021. Він знаходиться зараз на узгодженні і ми маємо надію, що до кінця тижня, до п'ятниці, ця постанова буде погоджена і ми її винесемо на розгляд уряду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тарас Васильович.

Чи правильно я зрозумів з вашої відповіді, що станом на сьогодні Мінстратегпром розробив постанову відповідну стосовно джерела фінансування і подав її на розгляд Кабінету Міністрів, і ви очікуєте її прийняття?

КОВАЛЕНКО Т.В. Так, так. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да, будь ласка.

КОВАЛЕНКО Т.В. Номер 20/1.0-4.3/497 від 08.02.2021 року.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую дуже.

Але у мене було все-таки питання наступного характеру. Погодьтеся зі мною, що публічні заяви про те, що Державне космічне агентство, його керівництво саботує сьогодні будь-які рішення з питань запуску супутника, це неабияке, достатньо суттєве звинувачення. Я з вашої доповіді все-таки не почув, в чому полягає саботаж і яким чином ми як комітет могли би вам допомогти.

КОВАЛЕНКО Т.В. Дякую за запитання.

Доповідаю комітету, що віце-прем'єр міністр провів нараду в місті Дніпропетровську з цього питання, особисто ознайомився з роботами, які йдуть по цьому проекту, він його особисто курує, щоб запуск супутника відбувся вчасно, і в тому числі виконані завдання Президента.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозумів. Дякую.

Колеги, я думаю, що... Я правильно розумію, це все, що ви хотіли на сьогоднішній день повідомити комітету?

КОВАЛЕНКО Т.В. В якому сенсі?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми з вами говоримо відверто, ми зібралися для того, щоб розглянути конкретну проблематику. Є проект, Тарас Васильович, цей проект визнаний Президентом як пріоритетний, віце-прем'єр-міністр, за вашими ж словами, його керує, несе за нього безпосередню відповідальність. Зі слів віце-прем'єра, є Державне космічне агентство, яке саботує цей проект, і ми сьогодні хочемо в цьому розібратися. Якщо це, в принципі, весь обсяг інформації, який ви хотіли з цього питання надати комітету, то давайте тоді продовжимо з доповіддю, напевно, голови космічного агентства.

КОВАЛЕНКО Т.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Звісно.

КОВАЛЕНКО Т.В. Можна? По-перше, я не можу коментувати віце-прем'єра, бо я там підлеглий, це неетично з мого боку.

І друге. Я хотів би зазначити, що голові Державного космічного агентства, виконуючому обов'язки, також було б не слід коментувати віце-прем'єр-міністра, який в цій галузі більше 40 років, і виставляти на офіційний сайт космічного агентства ті заяви, які він зробив.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Зрозуміло.

У мене ще уточнююче питання. Я сподівався, звісно, на дискусію з Олегом Семеновичем. Я розумію, його ступінь завантаженості, і саме тому ми запропонували, на мою думку, доволі зручний Zoom-формат, щоб в усіх вийшло дистанційно під'єднатися. Але, менше з тим, тому я ці питання адресую вам як людині, яку він уповноважив представляти міністерство і яка керує безпосередньо цю галузь.

Але скажіть мені іншу історію, будь ласка. Ви сказали, що, в принципі, супутник готовий, і так само вентилює з інтерв'ю з Роксоланою Руно на "Апостроф TV" Олег Семенович теж зазначив, що він знаходиться в стадії повної готовності. Наскільки ця інформація відповідає дійсності? Ми хотіли би просто дізнатися для себе, чи справді проблема лише в обсягах фінансування і в джерелах фінансування. Тобто станом на зараз ми можемо говорити, що супутник, в принципі, готовий. Чи вірно я розумію?

КОВАЛЕНКО Т.В. Я ж вам доповідав, що зараз проходить узгодження технічних параметрів впливу механічної та електричної інтеграції космічного апарату з ракета-носієм та оцінку по ракета-носіям на супутник Думаю, найближчим часом ми отримаємо від КБ "Південне" їхні розрахунки, підтвердження того, що супутник повністю готовий. Після цього ми будемо розуміти, що в нас технічних питань немає. Тому треба дочекатися ще декілька днів, щоб зняти взагалі всі технічні питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тарас Васильович.

Це не до вас пропозиція, це, напевно, все-таки до Олега Семеновича. Але ви абсолютно праві в тому, що спочатку варто було би дочекатися коментарів від КБ стосовно технічного стану готовності супутників, а потім робити заяви про те, що, цитую, "супутник фактично знаходиться в стадії повної готовності". Тому що подібні заяви вони ставлять у доволі незручне становище не лише нас як країну, але і Президента в першу чергу. Тому що якщо раптом виявиться, що технічні характеристики не дозволяють цього року здійснити запуск, я думаю, ви зі мною погодитесь, то в кепській ситуації будемо ми всі, а не лише ті, хто займається космосом. Тому це просто таке побажання, скажімо так, я прошу вас врахувати і донести його вашому керівництву.

Сергій Олексійович, будь ласка.

ТАРУТА С.О. Я хотів би дати один коментар. Восьмого грудня була нарада у Олега Семеновича, де був Дмитро Андрійович, був я, був пан Тарас і був Данішевський. І коли пан Дмитро дав пропозицію від компанії, яка пропонувала запустити супутник...

Exolaunch.

ТАРУТА С.О. Да,, тоді була пропозиція цінова і що вже була вона пророблена, то реакція усіх, і Олега Семеновича, і Данішевського, що це абсолютно не відповідає технічним параметрам і це неможливо, і ми зараз не бачимо там реальності запустити цей супутник. Так як за короткий час все змінилося? Це ж я був присутній на цій нараді, і тоді сказали, що це не відповідає, пропозиція не відповідає конструктивним можливостям і запускається ні на ту орбіту. Так що – правда?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, Сергій Олексійович, це риторичне питання, щось мені здається так.

Добре. Колеги, враховуючи, що у представника профільного міністерства, я так розумію, він вважає, що правильним було би, щоб людина, яка безпосередньо заявила про саботаж роботи космічним агентством, відповіла за ці заяви особисто, мова йде про Олега Семеновича. І, мені здається, це правильно, просто прикро, що він відмовився сьогодні спілкуватися з нами.

Я би тоді хотів надати слово Михайлу Олександровичу Леву, виконуючому обов'язки голови космічного агентства для того, щоб ми почули, Михайло Олександровичу, вашу версію, що відбувається, тому що це доволі нездорові стосунки.

Дякую.

ЛЕВ М.О. Вітаю, шановні депутати! Вітаю, пане голову, Тарасе Васильовичу! Дійсно прикро взагалі, що ми такі речі виносимо в публічний дискурс замість того, щоб разом аплодувати запуску нашого супутника. Але, тим паче, хочу трохи повернутися в минуле і сказати, що супутник був готовий в 13-му році, почали його робити в 13-му році, в 17-му році він мав бути запусканий, але, на жаль, так сталося, що станом на 20-й рік він так і знаходиться на території КБ "Південного".

Що стосується запуску цього супутника. Ви абсолютно правильно сказали, що ініціатором і людьми, які стали драйвером відновлення рухів приводу цього супутника, були народні депутати. Було виїзне засідання. І з моменту призначення за дорученням голови комітету, за дорученням депутатського корпусу космічне агентство стало активно працювати над тим, щоб цей запуск відбувся і над тим, щоб цей супутник був закінчений.

Тому в листопаді місяці космічним агентством була знайдена компанія EchoLaunch. На минулому комітеті в грудні я цю пропозицію надавав депутатам. Ця компанія є сертифікованим дистриб'ютором SpaceX і ми почали з ними перемовини. Дійсно, було дуже багато технічних питань, які і зараз є на стадії вирішення, але тим не менше ми вийшли на розуміння, по-перше, що у нас є вільний слот у грудні 21-го року для того, щоб цей запуск здійснити у компанії SpaceX.

І, по-друге, ми почали в космічному агентстві проводити численні наради, був проведений НТР і, саме головне, був затверджений генеральний графік закінчення оптико-електронної системи "Січ 2-1" та наземного сегменту. Тому з приводу того, що супутник готовий, він готовий дійсно на 85 відсотків, це якщо ми кажемо за орбітальний сегмент. Якщо ми говоримо за наземний сегмент – це 45 відсотків. Тому, якщо говорити в фінансовому еквіваленті, то на доопрацювання супутника нам потрібно, КБ "Південному", потрібно 16 мільйонів, на модернізацію наземного сегменту не вистачає 15 мільйонів гривень, на страхування ми планували КБ "Південне" закласти 30 мільйонів гривень, на запуск ми розраховували, виходячи з пропозицій

Exolaunch, 1 мільйон 900 доларів, але почали вже в грудні прями перемовини з SpaceX. Це була абсолютно моя ініціатива як виконуючого обов'язки голови космічного агентства.

Ми підписали NDA, яке було погоджено Міністерством закордонних справ України, з компанією SpaceX. Це договір про нерозголошення. Ми доєднали пана Білоусова Костянтина Георгійовича – це людина, яка безпосередньо веде і курує напрямок супутниковий на КБ "Південному". Тому отака у нас трьохстороння комунікація відбувається з компанією SpaceX.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Олександрович, вибачаюсь, що я вас перебиваю. Тобто перемовини йдуть зі SpaceX?

ЛЕВ М.О. Перемовини йдуть, ці перемовини, вони йдуть під моїм головуванням за участі третьої сторони КБ "Південного" з технічних питань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А хто ще в складі переговорної групи, скажіть, будь ласка, з вами?

ЛЕВ М.О. Більше нікого немає в складі переговорної групи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви особисто.

ЛЕВ М.О. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозумів. Дякую.

ЛЕВ М.О. Ще є співробітник космічного агентства. Мої підлеглі по технічних питаннях, з якими ми консультуємося та знаходимо спільний

знаменник. А з інших структур, міністерств, відомств участі не приймає ніхто.

Тому наразі дійсно є дуже багато вирішених питань. Це і висота орбіти, це інтеграція, це є питання адаптеру. Але ще залишаються деякі питання, які потребують доопрацювання, але не зовсім коректно взагалі їх виносити в публічну площину, тому що це може призвести взагалі до зриву перемовин зі SpaceX, тому що ми підписували договір про нерозголошення.

Тому з приводу саботажу космічним агентствам і тих порад, які мені дає пан Тарас Васильович. Можу сказати, що ініціатором цього всього процесу є космічне агентство. Та постанова, яка, ви кажете, розроблена Міністерством стратегічних галузей промисловості, вона розроблена командою космічного агентства та була надіслана вам 28 січня. У вигляді такому ж самому ідентичному вона була перенаправлена на Мінекономіки та Міністерство фінансів, за виключенням зміни назви. У нашій постанові супутник називається "Січ-2-1", у вашій постанові називається "Січ-2-30". Ось і вся зміна цієї постанови.

Тому дійсно, я сподіваюся, ми робимо все для цього можливе, щоб цей запуск відбувся. А заяви, які лунають у пресі, вони є трошки передчасними, тому що дійсно можуть дискредитувати взагалі цей процес і інституції, компетентність стратегічно важливих інституцій таких, як космічне агентство, Міністерство стратегічних галузей промисловості промисловості в цілому.

Тому дуже хотілося, щоб ми спільними зусиллями все ж таки вийшли на результат, який, я сподіваюсь, все ж таки буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

А у мене питання ще по льотній моделі космічного апарату, згідно технічних умов, чи вона виготовлена вже?

ЛЕВ М.О. Ще ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто не виготовлена.

А підсумкові документи з проведення та проведення робіт з просування космічними апаратами.

ЛЕВ М.О. Дивіться, Дмитро Андрійович, все, що ви зараз перераховуєте, ми спеціально це опублікували на сайті космічного агентства для того, щоб співробітники міністерства вони чітко розуміли, які ще не виконані роботи, і посилались на офіційні джерела, а не на інформацію, яка не підтверджується офіційними даними.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

У мене просто тоді велике побажання до Тараса Васильовича. Передайте, будь ласка, і мені дуже соромно, що я так вимушений казати, тому що насправді коректно було би, якщо би профільний віце-прем'єр відкликався би на запрошення комітету профільного, якому ще разом з ним належить затверджувати космічну програму і закон про корпоратизацію, і багато інших документів. Але, враховуючи, що він відмовився, передайте, будь ласка, йому що якщо та інформація, яка була надана виконуючим обов'язки космічного агентства, відповідає дійсності, а я так розумію, ви можете підтвердити це документально, з приводу готовності супутника, з приводу готовності іноземного сегменту і всього іншого, то заяви в засобах масової інформації про те, що супутник знаходиться в стадії повної готовності, вони можуть спричинити дуже серйозні іміджеві наслідки, особливо, особисто і особливо для Президента Зеленського Володимира Олександровича. Я вам це кажу зараз не просто як голова комітету, а як член його фракції. І такими поспішними, непродуманими і абсолютно егоїстичними в намаганні підкреслити власний статус і володіння ситуацією, якого, як ми бачимо, немає, заявами він ставить під загрозу не свій власний імідж і навіть не імідж власного міністерства, а імідж Президента, який

довірився йому і який на сьогоднішній день так само комунікує з нашими іноземними партнерами про те, що супутник полетить уже з дня на день, і що ми чекаємо тільки на гарну погоду, що він знаходиться в стані повної бойової готовності і що ведеться персональна консультація, я знову цитую, особисто Уруським Олегом Семеновичем, з яким вони співпрацюють, зі SpaceX, і були вже декілька нарад, і що він очолює роботу, і налаштовує підлеглих.

Якщо міністерство закордонних справ дозволило підписання договору про нерозголошення інформації космічному агентству, то мені просто цікаво, яким чином такі заяви можуть лунати публічно. І я розумію, що дуже зручно зараз посилатися на те, що в нас якийсь некласифікований візок і ми не можемо всього розповісти, але мені видається, що ситуація просто така, що насправді перемовини зі SpaceX веде виключно космічне агентство, а Мінстратегпром, виглядає так, намагається просто увійти, скажемо так, в цю історію і публічно перехопити повістку. І така поведінка, вона точно не сприяє гармонічному співпрацюванню двох структур на користь реального запуску цього супутника. Така поведінка, вона є абсолютно конкурентною, хоча не зрозуміло, з якого приводу. Така поведінка, вона є достатньо обурливою.

І ви чудово знаєте, що це питання я підняв в залі і це питання я далі підійматиму на фракції. Але все одно не хотілося би розходитися на негативному моменті. Тому я би запросив ще раз... Я нагадаю просто шановному Тарасу Васильовичу, що на середу у нас буде ще один комітет, присвячений зовсім іншим питанням. І ми були би дуже вдячні, якщо вельмишановний пан віце-прем'єр-міністр зробив би нам ласку і сам особисто був присутній хоча би по Zoom на комітеті, тому що, очевидно, ви або не уповноважені, або некомпетентні у відповідях на ті питання, які у нас є.

Тому що, ще раз, на будь-яке питання, яке я вам поставив, у вас або зв'язок незасекречений, або нехай відповідає той, кого ви цитуєте. Так а навіщо ви тоді тут сидите? Я не можу цього зрозуміти. Навіщо ми на це

витрачаємо час? По будь-якому питанню, яке я поставив з приводу саботажу космічного агентства, ви не сказали ні слова.

КОВАЛЕНКО Т.В. Вибачте, я не бачу саботажу космічного агентства.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так ваш керівник безпосередньо його бачить і цитує це в засобах масової інформації.

КОВАЛЕНКО Т.В. Мінстратегпром нікого не саботує...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, я кажу, що Державне космічне агентство, зі слів Уруського, саботує запуск супутника.

Сергій Олексійович, будь ласка.

ТАРУТА С.О. Я хотів би ще наголосити, що наш комітет особисто, керівництво комітету і депутати комітету зробили дуже багато для того, щоб з'явилося Міністерство стратегічної промисловості. І для нас це дуже важливо. Тому що якраз комітет наш відповідає і за економічне зростання, і за промисловість. І, безумовно, ми з самого початку роботи нашого комітету відносно і авіації, де ми планували... На жаль, тоді був форс-мажор, почався COVID, і ми не змогли зробити виїзне засідання комітету. І відносно космічної галузі ми постійно намагаємось зробити якомога більше.

І ми були дуже задоволені очікуванням, що буде гармонія між парламентом, урядом в рамках міністерства і віце-прем'єра, Космічним агентством, іншими інституціями, які відповідають уже за виконавчу діяльність, що буде тут дуже тісна співпраця.

І хочу сказати, що було дуже прикро, що ми зараз бачимо цю конфронтацію. Це завжди погано для держави. Це завжди погано для тих підприємців, які хочуть бачити, що ми маємо спільне розуміння, спільне бажання.

І я хотів би ще раз сказати, що давайте все-таки заберемо всі претензії друг до друга і будемо разом працювати. Тому що це може потім сказатися на результаті. А нам дійсно хочеться, щоб не тільки "Січ-2" був у космосі, а щоб і "Либідь" був у космосі, і були ще групування інших вже супутників, які розробляються тут, в Україні. І тому у нас є спільна мета, щоб Україна дійсно була космічною державою. Щоб дійсно ми змогли мати співпрацю стратегічну з космодромом чи в Австралії, як ми зараз бачимо, чи на майбутнє з іншими нашими партнерами.

Але треба, давайте розуміти, що у нас є дуже велике спільне завдання перед державою, перед народом. І давайте ми зараз уберемо ці намагання сказати, хто головніший. Тут всі є спільними учасниками. І без кожного з нас, без вашого комітету, з яким працювати дуже багато, дуже багато тих проектів законів, які треба буде приймати, в тому числі в рамках прийнятої вже концепції треба буде ще Закон про космічну працю. Давайте будемо разом працювати і не будемо зараз вияснити, хто головніший. Ми всі разом тільки сильніші.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Олексійовичу.

Дивіться, ми жодним чином не маємо на меті з'ясувати, хто головніший. Я просто хочу, щоб ми відповідально ставилися до того, що ми говоримо. А потім, якщо ми це вже говоримо і заявляємо, особливо публічно, не боялися брати відповідальність за свої власні персональні слова і не ховалися десь по закутках, а приходили і казали: да, я це сказав, я так вважаю, тому що так, так, так і так. Все, що я говорю, я можу підтвердити це особисто. Але мені просто найбільше болить і мене неприємно вражає нерозуміння одного простого факту, що якщо те, що публічно заявляється, потім не знайде своє підтвердження, то в кепській ситуації опиниться не лише та людина, яка це говорить, підставиться перше обличчя держави.

Для прикладу. Ну, хіба не давно відомо від компанії Ecolaunch і від компанії SpaceX, власне, про те, що навантаження на супутник у тій позиції, в якій його можуть розташувати, буде перевищувати в 14 разів показники, які заявлені у вимогах до експлуатації "Січ-2-1". Це означає фактично, що це знищить сканер супутника та неможливість запису супутника на ракета-носії Falcon 9. Чи є зараз рішення цієї проблеми? Ні, його досі немає. Фінального рішення цієї проблеми досить немає. А це проблема критична. Як тоді можна ходити по ефірам і казати, що супутник на 100 відсотків готовий і потім у це ще втягувати Президента, який повірив на слово, і так само ретранслює цей самий меседж. Це максимально безвідповідально. Я розумію, що найгірше, що може відбутися, це людина просто втратить посаду. Але Президент матиме дуже негативні іміджеві наслідки після цього. І таким проблем у нас кілька, це не одна проблема. Ще раз: лише на 40 відсотків готовий наземний сегмент, на 45. Ну, про що ми говоримо, які на сто відсотків супутник знаходиться у готовності? Я лише про це. Звісно, що ми почали цю тему з вами і цю розмову, тому що ви знаєте, як ніхто інший, Сергій Олексійович, що ми як "інвестняні" справді уже для цього супутника в усіх сенсах цього слова.

ТАРУТА С.О. Абсолютно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З березня минулого року, коли ще Мінстратегпрому в помине не було, разом з паном Уруським, при всій повазі, займалися цим проектом, рухали цим проектом. Тому нам боляче чути і бачити, яким чином просто при незрозумілому підході цей проект зараз має ризик бути зірваним. Або навіть, якщо не зірваним, то отримати точно негативні іміджеві наслідки від неадекватного підходу до його реалізації. От і все. Нехай забирають собі і всі ці іміджеві якісь "плюшки" Мінстратегпрому, не принципово. Але зробіть це і зробіть по-людськи, а не просто попіаритись на цьому, як на гіперлупі, а потім, коли це все уйде в неведенье, як інші колишні міністри, це залишиться

просто черговим жартом невдалим. Нам не хочеться, щоб це був жарт, нам хочеться, щоб цей супутник справді полетів, і щоб від цього були результати позитивні і для стратегпрому, і для нашого комітету, і для Президента України, і для будь-якого громадянина України, який досить вірить в те, що Україна – це космічна держава.

І єдине моє прохання, це просто слідувати за тим, які публічні позиції виносяться на ефіри і на публічну комунікацію. Особливо...

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дозвольте, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Сергій Олексійович, будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ С.О. Я дуже багато слухав за публічні позиції, а, чесно кажучи, не можу слухати. А в мене пропозиція, ми можемо таким чином розглянути так само публічні виступи Президента щодо того, що ми в двічі знизимо ціну на газ для населення від показників 8,550, сьогодні – 9,138? Наш комітет створить комісію щодо цінових аспектів і повноважень. Коли ми так палко розказуємо, ви знаєте, я вас дуже поважаю і всіх членів комітету, але коли ми так палко розказуємо, як хто дещо розказує, то давайте будемо починати з цього. Коли у нас замість 8,54892 мало б бути десь 4,5, а ми маємо сьогодні 9,138, то, напевно, що якраз тут теж має бути відповідна відповідальність. Я розумію, що питання... я спеціально підняв цитату Урусського щодо і все, але у нас комісія компетентна і з інших речей також давати відповідні оцінки. Ми також їх будемо розбирати, пане голово...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, Олександр Сергійович, ми будемо розглядати і я публічно вам так само готовий доповісти. Якщо це відповідає предметам відання нашого комітету, як космічна діяльність, і якщо такі заяви роблять, погодьтесь, справедливо, якщо такі заяви роблять представники виконавчої

влади стосовно взаємодії, з якими наш комітет має так само безпосередню участь, звісно, давайте розглядати, беззаперечно. Просто, погодьтесь, те, що ви говорите, воно не зовсім відповідає ні предмету відання, ні підпорядкуванню нашому комітету.

КОЛТУНОВИЧ С.О. Відповідаю. Пан Герус у нас тоді був присутній на комітеті, який возмущався, чому ми створили комісію щодо ціноутворення і питання ціни на окремі види житлово-комунальних послуг. І він тоді ще вам запропонував давайте займатися індустріальними парками. Пам'ятаєте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да, було.

КОЛТУНОВИЧ С.О. Було. От я нагадав вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, дякую. Дякую.

Степан Іванович, потім Ганна Василівна. Будь ласка.

КУБІВ С.І. Пане голово, всі колеги і запрошені, всім доброго дня! Я по суті хочу сказати.

Перше питання юридичне. Станом на 1 лютого чи на сьогодні, чи на 1 січня Державне космічне агентство в підпорядкуванні політики і організаційної роботи є під яким міністерством? Це перше питання.

А друге питання. У зв'язку з тим, що це питання має, дійсно, відповідну форму допуску, то в середу не проводити по Zoom, а запросити і провести ту частину згідно чинного інформаційного і безпекового рівня, щоб потім не виникало до нас питань. Я би радив на перше питання отримати відповідь, під яким міністерством чи хто з міністрів курує ДКУ політично і організаційно...*(Не чути)*

НАТАЛУХА Д.А. Мінстратегпром.

КУБІВ С.І. А друге. Це забезпечити в середу саме з... *(Не чути)*

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Степан Іванович, курування передано відповідно до Закону про Кабінет Міністрів і розподіл функцій до Міністерства стратегічних промисловостей безпосередньо. До цього ним опікувалося Міністерство економіки. Після створення відповідного міністерства десь в липні, якщо не помиляюся, або в серпні космос перейшов до Мінстратегпром. Дякую. Дякую.

Ганна Василівна Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. Доброго дня ще раз, колеги. В мене дві пропозиції.

Пропозиція перша. Все ж таки дискутувати з предмету нашої сьогоднішньої зустрічі, а не переходити на політику, бо ми всі зайняті люди, і наш час чогось та коштує. Це перша така пропозиція.

Друга пропозиція. Все ж таки, якщо ми витратили 45 хвилин часу на дискусію, заслухали багато інформації, зробити якісь висновки і прийняти якесь рішення комітету, бо інакше ми з вами тільки граємося, а не працюємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ганна Василівна.

Колеги, чи будуть ще у когось пропозиції, зауваження чи запитання?

Да, Дмитро Давидович, будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Я хотів би зробити коментар. Він, можливо, не так прямо безпосередньо стосується теми дискусії, але стосується здатності нашої країни проводити промислову політику.

В нас, пам'ятаєте, ще коли ми створювали, говорили про створення Мінстратегпрому і після вже його створення, було багато дискусій на тему того, що це не потрібне міністерство і воно робить якісь непотрібні речі. Нам дуже важливо мати на увазі, що якщо нам вже вдалося створити інституцію, яка відповідає за промисловий розвиток, то коли ми йдемо в подібні дискусії, нам потрібно дуже обережно слідкувати за тим, щоб наші дискусії навколо того, хто що кому сказав, не були використані, я не знаю, противниками промислового розвитку на дискусіях стосовно того, а чи потрібна взагалі Україні інституція промислового розвитку.

І я хочу підкреслити свою позицію і думаю, що колеги зі мною погодяться, що інституція промислового розвитку, як Мінстратегпром, так і космічне агентство, вони важливі, вони повинні працювати. І мені як заступнику голови комітету хотілося б, звичайно, щоб вони мали конструктивну співпрацю між... Тому я закликаю обидві сторони до пошуку шляхів конструктивної співпраці.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитро Давидович.

Останнє тут... Передостаннє, Євгеній Володимирович хотів взяти слово. Пане Шевченко, щось, я бачу, вас проблеми зі зв'язком, так?

ШЕВЧЕНКО Є.В. Ні, я тут, але я все чую. Я трохи спізнився. Тому я хотів послухати, а потім ще скажу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. То я думаю, що ми вже підводимо підсумки, так.

ШЕВЧЕНКО Є.В. Тому вибачайте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не питання.

Сергій Олексійович, будь ласка.

ТАРУТА С.О. Я хотів би ремарку, своє особисте якраз розуміння, що сталося між міністерством і комітетом. У нас місяць тому назад чи більше, мабуть, два місяці тому назад розглядалась на комітеті ситуація по персоналу. І тоді висновок був дуже негативний відносно керівництва "Арсеналу". Ну, і далі, безумовно, ми зробили висновок відносно ситуації на "Арсеналі", треба і міністерству, і Космічному агентству розібратися. І коли з'явилася перша догана керівництву, пану Волощуку, почалася зворотна реакція. І цей конфлікт, на мою думку, почався після того, коли було ініційовано зі сторони керівництва Космічного агентства намагання розібратись у ситуації по Волощуку. І тоді пішли заяви, прохання, дзвінки. Дзвінки до багатьох.

Хочу сказати, що позиція нашого комітету абсолютно принципова. Треба, безумовно, дати юридичну... і уже є чотири звернення до прокуратури, і у кримінальному плані розібратися, чому одне з головних підприємств стало в такому зараз стані? Знищено багато виробництв. І там замість підприємства сьогодні будуються в основному бізнес-центри.

І тут хочу сказати, що позиція відносно нашого комітету і моя особиста, що ми мусимо розібратися з можливою корупцією і до цього будемо задіювати звернення від нашого комітету, від депутатів і в прокуратуру, і в інші правоохоронні органи, бо ми не будемо з цим миритися.

І оце я бачу зв'язок, тільки почали з нашого космічного агентства ініціювати тему Волощука і почалася історія протистояння між міністерством і агентством. Можливо, це і не так, але це моя особиста думка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Олексійович.

Це те, що було в публічній площині, і це те, що було найбільш зрозумілим. Бо, я так розумію, супутники, скажімо так, і процедура їх

запуску – це історія, в якій справді, вона така доволі... Ні, вона не просто паралельна, я хотів сказати, що вона набагато більш комплексна і розібратися в ній важче, де там "чорт заритий".

А з "Арсеналом" там все зрозуміло. І мені, до речі, цікаво чому досі немає погодження, чи взагалі який стан у нього по звільненню цього шановного директора від міністра техпрому, там уже більше місяця в принципі пройшло.

Але я думаю, що ми переведемо всі ці наші запитання у формальну площину. Я погоджуюсь з пропозицією Ганни Василівни, давайте ми сформулюємо запит від комітету на профільне міністерство і на віце-прем'єра і пересвідчимося, на якій стадії готовності знаходиться все-таки супутник, як його наземний сегмент, так і інші сегменти. Чи є інформація стосовно ризиків нездійснення запуску супутника у 2021 році? Скільки коштів все-таки необхідно для запуску та доопрацювання супутника? Чи були ініціативи з боку Міністерства стратегічних промисловостей щодо фінансування запуску "Січ-2-1" або "Січ-2-30", як він зараз перейменований, з державного бюджету, з проханням надати копії відповідних листів щодо всіх цих ініціатив?

Мене цікавить особисто погодження на проект постанови Кабміну по фінансуванню "Січ", який був направлений 28 січня від Державного космічного агентства. Нам вельмишановний пан Тарас Васильович сказав, що їхній проект постанови був направлений урядом 8 лютого, відповідно погодження на Державне космічне агентство так і не прийшло. Ми хотіли би побачити або зрозуміти причину цього.

І ми хотіли би запитати інформацію про всі переговори зі SpaceX. Я тільки сьогодні оновив довідку про доступ до секретної інформації. Тому я думаю, що в індивідуальному порядку я би залюбки ознайомився, хто входить в переговорну зустріч, в переговорну групу зі SpaceX зі сторони Мінстратегпрому, хто проводив які розмови, дати зустрічей, час зустрічей, хто був контактним лицем зі сторони з агентства або віце-прем'єра і про що,

власне, домовились. Тому що щоб ми знову не отримали ситуацію, що це просто якісь голослівні заяви, а насправді у нас ситуація трохи відрізняється від реальності. Тому я би попросив секретаріат підготувати відповідний запит від комітету і направити його за належністю до Мінстратегпрому і до віце-прем'єра.

Я на цьому, колеги, напевно, запропонував би завершити наше засідання.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Пане голово, ще одне процедурне питання, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Щодо нашого наступного засідання. Я там подивився два законопроекти, це пункт 3 і пункт 4 шановних наших колег пана Стефанчука і пана Івченка. Івченко, Соколов вони там спільно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Безумовно, законопроект щодо обліку часу він відноситься до предметів відання і комітету, і підкомітету, і, в принципі, його розглянути. Але суть самих законопроектів полягає в тому, щоб там багато в чому звернутись до Кабінету Міністрів. І навіть я вже мовчу про те, що немає цих документів супровідних, висновків ГНЕУ, Головного юридичного управління, але надзвичайно важливим є питання – це лист від Кабміну, тому що там будь-які звернення, все йде абсолютно до Кабміну. Тому нам, розглядаючи ці законопроекти, нам необхідно отримати лист Кабміну. На ваш розсуд, чи відкласти їх, чи до середи у нас будуть ці листи, тому що без цих документів розгляд буде неможливим.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійович, дуже дякую.

Дивіться, би запропонував тоді такий алгоритм. Давайте домовимось, що якщо до середини у нас цих матеріалів не буде, ми перенесемо розгляд на наступне засідання комітету цих двох позицій. Якщо все-таки надійде від ГНЕУ, від Кабміну, то тоді проведемо розгляд. Приймається така позиція?

КОЛТУНОВИЧ О.С. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дякую дуже. Дуже цінується. Дякую.

МОВЧАН О.В. В мене так само з процедури щодо наступного засідання нашого, щодо двох законопроектів. Я просив би замінити 2786 і 2786-1 на 4409 і 4220, це один урядовий, один президентський, щодо змін у кодекс з процедур банкрутства, бо вони йдуть комплексно... *(Не чути)* Ті зміни, які пропонують у 2786, можна включити в один із цих законопроектів. Ми так говорили і з робочою групою, яка працює над змінами, і з Мін'юстом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Васильович, дякую.

У мене особисто заперечень немає. Єдине, можливо, будуть заперечення у шановних членів комітету, тому що у нас лишилося скільки? Півтора дні на ознайомлення з іншими проектами законів. Якщо ніхто не буде заперечувати, я не проти, щоб поміняти.

І подивіться по висновках так само. Якщо вони є в наявності, тоді о'кей. Якщо хтось...

МОВЧАН О.В. Висновки є у всіх.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є у всіх.

Якщо хтось із членів комітету вважає, що потрібно більше часу для підготовки та їх розгляду, ну, тоді давайте, я, з усією повагою, на наступне засідання перенесемо, тому що справді півтора дні залишилося.

МОВЧАН О.В. Або на наступне засідання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да? Щоб нас просто не звинувачували, що ми в останній момент там міняємо порядок денний.

МОВЧАН О.В. Тобто дивіться, як краще, ви запропонуєте, але нам так чи інакше треба спочатку 4409, а потім Оборонпром, те, що стосується оборонки. Не навпаки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Тоді я би запропонував на наступному засіданні все-таки не розглядати 2786 і 2786-1 і перенести весь цей блок з чотирьох законопроектів через один комітет. Підходить?

МОВЧАН О.В. Так. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Дякую, колеги.

А, давайте тоді нам потрібно проголосувати. Мені тут секретаріат підказує, що ми маємо проголосувати за затвердження порядку денного в цій редакції, я вибачаюся, це моя особиста...

Тому ставлю на голосування. Колеги, порядок денний складається з двох пунктів: один і "Різне".

Прошу голосувати. Хто – за? У нас одноголосно, рішення "за".

Кисилевський – за, Лічман – за, Кицак – за, Колтунович – за, Мовчан – за, Руцишин – за, Шевченко Євген Володимирович – за. Дякую. Степан

Іванович Кубів – за, бачу. І тут у нас: Приходько – за, Тарута – за, Наталуха – за. Дякую.

І, колеги, прошу проголосувати за пропозицію направити до Міністерства стратегічних промисловості та до віце-прем'єр-міністра – міністра з питань стратегічних галузей промисловості України Уруського Олега Семеновича відповідно звернення від комітету з тими питаннями, які я озвучив під стенограму під час комітету.

Прошу голосувати. Хто – за?

Наталуха – за, Тарута – за, Приходько – за, Кисилевський – за, Лічман – за, Кицак – за, Руцишин – за, Кубів – за, Колтунович – утримався, Мовчан – за.

Шевченко?

ШЕВЧЕНКО Є.В. Звичайно, за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За. Дякую.

Руцишин Ярослав Іванович? За. Дякую.

Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Комітет оголошую закритим. Тарас Васильович, дякую за вашу присутність. Дякую.